

Seriál Lichtenštejnové na Moravě

Perchta. Bílá paní z Lichtenštejnu

PAVEL JURÍK

Jedna z neznámějších legend našich hradů a zámků – o bílé paní rožmberské – spojuje Český Krumlov s jiho-moravským Mikulovem a rodem Lichtenštejnů. Pátý díl seriálu se věnuje Perchtě z Rožmberka (1429 – 1476).

Fiktivní portrét takzvané bílé paní rožmberské i pravděpodobný portrét Perchty (správně Berta) na zámku Český Krumlov málo vypovídají o osudu této ženy. Narodila se roku 1429 a byla vychovávána na kultivovaném dvoře svého otce Oldřicha II. z Rožmberka na Krumlově.

Ačkoliv Oldřicha známe jako všehoschopného politika a padělatele královských listin, jeho děti zřejmě vyrůstaly v láskyplném a kulturním prostředí.

SŇATEK Z ROZUMU

Nicméně sňatková politika si v patnáctém století s láskou příliš starostí nedělala. Oldřich II. chtěl dobře provdat svou dceru, ale protože byl po husitských válkách zadlužen, nemohl slušné věno ve výši jednoho tisíce kop grošů pražských vyplatit ženichovi hned.

V listopadu 1449 dceru provdal za významného moravského pána Jana V. z Lichtenštejna († 1473), který byl pánem na hradě Mikulově, Valticích a rakouském Steiereggu.

Jan neměl dobrou povahu, měl spory se sousedy a občas dokonce přepadával na moravsko-rakouském pomezí kupce. Když se Oldřich II. opožďoval s výplatou věna, postupně se k paní Perchtě začal on i jeho matka chovat špatně.

Perchta prý měla často i hlad, manžel jí dával málo peněz a musela se zadlužit u kupců.

Jednu dobu se přestěhovala z hradního paláce do pokoje v Lichtenštejnské věži.

Jan V. měl ještě tři bratry a dvě sestry a věno potře-

boval na vyplacení bratrů z dědictví po otci. Jeho špatné chování k ní se nezlepšilo ani po narození dcery Elisabeth (1450 – asi 1476) a syna Andrese. Dokazuje to dochovaných pětá-

dvacet česky a patnáct německy psaných dopisů, které nadiktovala svým sloužícím.

Z dopisů víme i několik rodinných informací: ovdovělá tchyně Hedviga von Pottendorf žila s hradním purkrabím a jeden z Janových bratrů byl duševně nemocný.

V dopise z listopadu 1450 paní Perchta píše:

„...A milý pane, vědět Ti Milosti dávám, že já se mám tak jako jedna sirá a žalostivá žena a od vás ode všech příliš opuštěná...“

V jednom z dopisů prosila otce o duchnu, polštář a kobereček, které neměla jak si opatřit. Její životní drama se časem stalo veřejným tajemstvím. U Jana z Lichtenštejnu za ni intervenovali její bratři a další přední šlechtici, v roce 1460 o ní jednal bratr Jan s králem Jiřím z Poděbrad.

Ani další léta paní Perchty nebyla šťastná. Syna Andrese jí vzal pan Jan na výchovu, kde při tréninku souboje nešťastnou náhodou zemřel.

Dcera Alžběta se provdala a měla děti, ale později zemřela ve Vídni na mor. V roce 1471 mohla paní Perchta odejít z Mikulova do kláštera benediktýnek ve Vídni, kde žila až do své smrti.

Nechť ani v hrobě nemáš klidu! proklel ji

Když Jan V. z Lichtenštejnu v červenci 1473 umíral, paní Perchtu si zavolal ke smrtelnému loži. Prosil ji, aby mu jeho zlé chování odpustila, ale to ona odmítla. Proto ji prý proklel slovy: „Nechť ani v hrobě nemáš klidu!“ Ona se pak starala o chudé a nemocné morem, kterým se nakonec nakazila a 2. května 1476 ve Vídni zemřela.

Nechtěla být pohřbena vedle nemilovaného manžela, ani v daleké rožmberské hrobce, a proto byla pochová-

MIKULOV. Hrad byl nešťastným domovem Perchty. Foto: archiv autora

na ve Vídni v klášteře U Skotů, kde kdysi našla azyl.

Od té doby se stala dobrým duchem Rožmberků, oznamujícím budoucnost rodu.

Když se zjevila s bílými rukavičkami nebo šatem, znamenalo to dobré pro rod (například narození potomka), červené znamenalo požár a černé značily smrt.

Když proslulý český historik a jezuita Bohuslav Balbín našel v polovině sedmnáctého století v třeboňském archivu Rožmberků několik dopisů paní Perchty, které poslala otci a bratrům, ztotožnil ji s legendou o bílé paní rožmberské. A v této legendě žije paní Perchta Lichtenštejnská z Rožmberka dodnes. **(jr)**

STARÁ ČEŠTINA Dopis Perchty otci

Nelehký život paní Perchty Lichtenštejnské z Rožmberka popisují její listy otci. V únoru 1450 mu napsala:

„...tohoť Tvé Milosti žaluji, žeť jsem v tak neřádném bydle, ještoť mu pro nic nemohu obyknúti, neboť jsem pravá almužnice té pannie, neboť všechno z jejich ruků čekám. A ješteť bych ráda čekala, byť mi bylo druhdy dáváno; nebo je to nepodobná věc, byť tiem žena vlásti měla, čímžť ona vládne a cožť v ruků má. (...) Protož milý pane rač věděti, že jsem u veliké tesknosti a u veliké nůzi. Protož milý pane prosím Tvé milosti, muož-li to býti, rač se k tomu přičiniti, ať bych se mohla s Tvé Milostí brzo shledati.“